

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 20 fillér
Megjelenik minden hónap 15-én.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Egy halott király élő keze

Az a körmenet, melyet minden év augusztus huszadikán tart Magyarország fővárosa, Európa legcsodálatosabb és legszínesebb egyházi és világi ünnepélye, Magyarország összes méltóságai részvesznek az óriási menetben — de nemcsak ők, hanem Magyarország minden vidékéről valók, színesebbnél színesebb és pompásabbnál pompásabb népviseleiben, Püspökök, apácák, matyóruhás férfiak és nők, rohamsisakos katonák, munkások, falusiak, követik egymást több kilométeres sorban.

És a hosszú menet közepén, ahol a kormányzó, a hercegprimás, a püspöki kar és a miniszterek haladnak, pompás baldachin alatt vörös bársonypárnán bepólyált jobbkezet visznek. A magyarok első királyának jobbkezet. Összeszáradt csonk ez, de még ép és romlatlan rajta a hus és a bőr. Éppen kilencszáz éves a magyarság egyik legnagyobb nemzeti kincse. Ez a kéz azé a királyé volt, aki népét kiragadta a pogányság babonái közül és az Egyház aklába vezette, az üdvösség révébe. Ez a kéz világot épített egy régi világ romjain. Füstös áldozati kövek helyén székesegyházakat és kolostorokat emelt, egyik kezében kard volt, másik kezében főpásztori bot: térített, harcolt, keresztelt.

Harcolnia kellett életében és harcolnia kellett halála után, — az az elszáradt kemény ököl vezette nemzetét egy évezred zivataraiban keresztül. Amit ez a kéz alkotott az ma is élő valóság és a tömeg, amely utána hőmpölyög a világvárosi Budapest széles uccáin keresztül, jól tudja ezt.

Különös és hosszú kalandokon ment át Szent István megmaradt jobbkeze, a legszentebb magyar ereklye. Az éppen kilencszáz évvel ezelőtt meghalt királyt Székesfehérvárott temették el, 1038-ban. 1083-ban, amikor a nagy királyt szentté avatták és sirját felnyitották, egy Mercurius nevű főnemes bámulattal és megrettenéssel látta, hogy a kéz egészen ép. Kiemelte a sírból és magával

vitte vidéki birtokára az épségben maradt jobbkeze. Az ereklye őrzésére kápolnát emelt, de Szent László magyar király, akinek fülébe jutott a csodálatos ereklye híre, visszavitte azt Székesfehérvárra, Mercurius birtokán pedig megalapította a dicsőséges Szent Jobb otlétének emlékére a Szentjobb apátságot, amelynek egészen különleges helyzete van a magyarországi monostorok között. Felváltva őrizték az ereklyét hol itt, hol újra Székesfehérvárott; ahonnan a török hódoltság sötét emlékü napjaiban szinte lopva szállították a kar részét Lembergbe, a kézfejét Raguzába. Csak sokkal később 1771-ben került vissza hazájába a nagy király földi maradványa: Mária Terézia királynő helyezte el a budai királyi palota várkápolnájában. Azóta itthon van a nagy király keze, a magyarjai között.

Ritka és mélységes szimbólum ez a fekete kiszáradt kéz, amely azé az emberé volt, aki Európa egyik utolsó pogány nemzetét megtanította a békesség és szeretet vallására. Megszelidített egy vad és kalandos fajtát, amelynek vakmerő lovasai bebarangolták a félvilágot. A német felvidéken és Itáliában okkal énekeltek a hívők a zsolozsmát: „a magyarok nyilaitól ments meg Uram minket!”

Ezt a fékezhetetlen csupa katonából álló nemzetet vezette ez a jobbkeze a békesség és a kultúra útjára, ezt a népet illesztette be a keresztény Európa nagy kulturközösségébe. Ha majd az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István Év alkalmából a hívők milliós tömege látogatja meg Budapestet, meglátja majd, hová jutott ez a nemzet a Szent Jobb biztos égi vezérelte mellett a haladás és kultúra útján. Távoli rokonai még most is borsátrákban laknak a szeles steppéken; a magyarok virágzó kultúrát teremtettek, képzőművészetük, tudásaik, építészeik és sportembereik az egész világon híresek. Az uton, amely a borsátrákban a Bazilika árnyékos és áhítatos fonságú kupolájáig vezetett, ott ragyogott a magyarság sorsa fölött szent királyának őriző szeme,

A Kormányzó Szolnokon

Az alföldi Bizottság aug. 17-én országos nagygyűlést tartott Szolnokon, amelyen az Alföld öntözési terve került tárgyalás alá. A nagyfontosságú gyűlésen megjelent vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója is, aki nagy figyelemmel és lelkes éljenzéssel fogadott beszédben fejtegette az öntözési program nagy jelentőségét és azokat a közgazdasági fejlődést előidézhető lehetőségeket, amelyek a 14 éves öntözési terv végrehajtása után az Alföld ma-

gyarságának új hatalmas gazdasági élet kifejlődését jelentik.

A nagygyűlésen Kállay Miklós, az Országos Öntözési Hivatal elnöke, Lampl Hugó miniszteri tanácsos, Ereky Károly és más felszólalók ismertették az alföldi öntözés szociális, népegészségügyi és fuvarpolitikai problémáit. Vármegyénkiből vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán és Beliczay Géza vezetésével többen résztvettek az országos jelentőségű nagygyűlésen.

SIKKASZTÓK

Vallástalan újságok, demagóg népámitók állandó maszlagja volt évtizedeken át az egyház támadása azzal, hogy a „sötétséget”, a középkori butaságot terjeszti. A „nadrágos emberek” szabadkőműves páholyai, a megtévesztett és szervezett munkásság szociáldemokrata és kommunista, valamint újabb „nyilas” és „kaszás” szervezetei a felvilágosodás és boldogabb jövő célgere alatt kezdték és folytatják tekinély és társadalmi rendet felforogató munkáikat a világ minden országában.

És mi az eredmény? Kit igazol az idő?

Egy statisztikai megállapítás igazolja, hogy „a bűnözési hajlam újrasszerű emelkedése világjelenség”.

Gyilkosság, öngyilkosság, lopás, rablás, rágalmozás, a fajtalanok különféle nemei töltik meg az újságok nagy részét. Pedig tíz és százszoros azon bűnesetek száma, amelyek nem jutnak nyilvánosságra.

Azt is megállapítja az említett statisztika, hogy a törvény által üldözendő bűnök között leggyakoribb a sikkasztások száma. A békebeli Nagy-Magyarországon 3200 sikkasztót ítéltek el évenként, a kis Csonka-Magyarországon pedig 4500-at. Komolyan számolni kell a bíróságok és börtönök szaporításának terével.

A haladás és felvilágosodás korszakának szomorú gyümölcsei ezek.

Az istentelen írők nagyképszerűséggel „bűnözési körtünetnek” állítják be e gyászos eseteket, amelyek „várátlanul szakadtak az emberiség nyakába, s amelyeknek ellenszerét még nem sikerült feltalálni”!

Pedig ha már hisznek a kétvezredes egyház krisztusi tanításának, a mindennapi élet eseményeiből láthatnák, hogy „ahol az embe-

rek nem fordítanak háttal Istennek, vallásnak, lelkiismeretnek és jóerkölcsnek, ott nagyon gyér a bűnesetek száma.

Igenis megvan az ellenszer. Maga Krisztus hozta! Az alapos lelkiismeretvizsgálat, a hibák, bűnök belátása, tökéletes megbánás, a férfiasan komoly erősfogadás és mindezek után Krisztustól nyert megbízás és hatalom alkalmazásával a bűnök megbocsátása és a lelkekbe térő Krisztus kegyelmi erejének segítése az egyetlen ellenszer a bűnözések elfajulása és terjedése ellen.

Felelősség Isten előtt, a vallás talajából fejlődő kötelességérzet a Teremtő, önmaga és felebarátja iránt adja a jellemes, becsületes, megbízható és kötelességteljesítő emberek millióit a világnak.

Visszont a börtönök lakói tanúsíthatják, hogy akkor zuhantak a becsületesség és bűnözés mocsarába, amikor háttal fordítottak az Ur istennek és erkölcsi törvényeinek.

Vissza Krisztushoz! Ez az egyetlen gyógyír és mentő-szer!

Tartsd meg a tíz parancsot és megszűnnek a gyilkosságok (5. parancs), a lopás és sikkasztások (7. parancs), a rágalmozások és hazug gyalázkodások (8. parancs), a házasságtörések, magzat elhajtások és védekezések (6. parancs).

Ez a valóság. Az egyház javított, iskolákat, nevelőintézeteket, menhelyeket és kórházakat állított az egész világon, a hitetlen politikai és társadalmi irányzatok pedig „a bíróságok és börtönök szaporítására gondolnak”!

Ez a különbség a „sötét” egyház és a „felvilágosodott” vallástalanok között.

Az élet a legnagyobb tanítómes-ter, csak figyeljünk!

KATOLIKUS AKCIÓ

Tartsunk nagy kilencedet!

Az endrődi egyházközség júniusi közgyűlése nagy lelkesedéssel határozta el, hogy szeptember hónapától kezdődőleg a jövő év május haváig bezárólag — minden hó első vasárnapján közös szentgyónást és szentáldozást az Eucharisztikus Világkongresszus sikeréért.

Testvérek! *Elérkezett a kezdés ideje:* szeptember hava.

Isten fölséges áldását csak megújított tiszta lélekkel tudjuk kikönyörögni.

Nem tudunk valamennyien résztvenni a világraszóló budapesti nagy ünnepeken, tevékeny munkánkkal nem dolgozhatunk annak sikerén a központban, de Isten előtt kedvesebbé, nemzetünk erkölcsi újjászülésére hatékonyabbá tehetjük a szent évet, ha lélekben mi is előkészülünk és lelki egységben hódolunk milliókkal együtt az Eucharisztikus Jézus előtt.

Bármilyen elfoglaltságunk van is, havonként egy órácskát áldozunk az élet és idő Urának!

Akik résztvesznek, azok járuljanak szeptember első péntekjén, vagy első szombatján, vagy első vasárnapján a szentgyónáshoz és valamennyien járuljanak együtt a közös szentáldozáshoz szeptember 5-én, a hó első vasárnapján!

Minden hónap első vasárnapján megismételjük ezt a jövő év májusáig, amikor a kongresszusi főünnepek lesznek.

Amikor az egész országban dicséretes buzgósággal készülnek a katolikus hívek milliói a világkongresszusra, nem maradhat hátra Endrőd katolikus népe sem!

Őseink jeles buzgósága, öntudatos vallásos élete az utódokat is megmozdításra és tevékeny katolikus munkára serkenti.

Férfiak! Nők! Öregek! Ifjak! Irjátok be neveteket Jézus Szentséges Szívébe, hogy Tőle áldást, irgalmat és békét nyerjetek mindmagatok, mint csonka —

hazánk elárvult népének!

Endrődiek! Figyeljete!

Évek óta szokássá vált községünkben, hogy az endrődi gazda és mezőgazdasági munkásnép — a legfőbb mezei munkák: az aratás, cséplés befejeztével: Szent István első magyar király ünnepén — egész háznépével, tömegesen az Isten házába vonul hálát adni a minden áldás és kegyelem osztogatójának: a Teremtő és Gondviselő Uristennek.

E szép és jóságos, Istennek tetsző, emberhez illő áhítatcselekvésre hívjuk fel most Endrőd lakosságát, birtokosait, munkásait, iparosait, az összes társadalmi egyesületek tagjait egyaránt.

A hálaadó ünnepély délelőtt fél 10 órakor nagymisével kezdődik, amelyet fél 11 órakor a polgári iskola nagytermében ünnepi nagygyűlés követ.

Ez alkalommal jutalmazásban részesítjük azokat a sokgyermekes

édesanyákat, akik 1927 óta legalább 5 (öt) gyermek életrehozásával gazdagították a magyar nemzet satnyuló életfáját.

A honalapító „apostol-király“ emlékének szobrán nem hódolhatunk, minthogy a megbecsülés és segítő szeretet koszoruját fonjuk azon magyar anyák feje fölé, akiket sem az élet mostohasága, sem a divatos önző bünyözés, sem a gyermek neveléssel járó sok gond és aggodalom nem tudott eltéríteni az isten-áldotta anyaság verejtékes, de tisztességes, lélek megnyugtató és nemzeti ajándékot adó útjáról.

A hálaadó szentmisére és ünnepekre szeretettel meghívunk mindnyájukat!

Jöjjetek el minél többen!

Endrőd, 1937. aug. 12-én

CSERNUS MIHÁLY ALAPY ANDOR
apátplebános, a Vörösgyógyászerész,
kereszt-fiókegyelet a Stefánia-Szövetség
elnöke elnöke

UTASÍTÁS

Az egyházközségek részére, az 1938. évi Eucharisztikus Világkongresszus budapesti ünnepein résztvenni szándékozó hívek toborzására és az ezzel kapcsolatos teendőkre.

1.) Az egyházmegyei Eucharisztikus bizottságok utasításai szerint az egyházközségek kebelén belül megalakult „Eucharisztikus Helyi Bizottság“-ok egyik főfeladata a kongresszus előkészítésében és zavartalan lebonyolításában való lelki-

ismeretes és tevékeny közreműködés.

Ezen előkészítésben való közreműködés kiterjed:

a) A jelentkezésre való felszólításra,

b) a jelentkezők toborzására (toborzólap kiadása, kitöltése, felülvizsgálata, stb.)

c) a Toborzólap kitöltése útján jelentkezők adatainak megfelelő kimutatásokba való összefoglalására, felterjesztésére.

d) a résztvevők jelentkezése és a

Kongresszus megtartásának időpontja közötti időben bekövetkező változások (pl. jelentkezők visszalépése, ezek helyére újabb jelentkezők toborzásának lehetősége, stb.) nyilván tartása és a Kongresszus rendezőségével való közlése.

2.) A részvételre jelentkezett személyeknek a Kongresszus ünnepeire való felszállításával kapcsolatos teendőkre az Euch. Helyi Bizottságok később fognak utasításokat kapni.

A Világkongresszusra felutazók összeírása Endrődön szeptember hónapban kezdődik. — 50 %-os vasúti kedvezmény biztosítva. —

Istentiszteleti havirend

Augusztus 20-án közös szentgyónáshoz és szentáldozáshoz járulnak azok a sokgyermekes anyák, férjükkel és gyermekeikkel együtt, akiket az évenként szokásos jutalmazásban részesítenek. Ugyanekkor délelőtt fél 10 órakor szentmisét mondunk a polyákalmi „Szent István kápolnában“. Augusztus 22-én a varjasi iskolában, augusztus 29-én a csejti és öregkeri kápolnás-iskolákban mutatunk be szentmiséket. Szeptember 5-én közös szentáldozással kezdjük a nagykilencedet, elegendő jelentkezés esetén szeptember 8-án zárandoklatot vezetünk a mátraverebélyi szentkúthoz, szeptember 12-én szentmisét mutatunk be az öregkeri kápolnás iskolában. Az Oltáregyesület augusztus 22-én, d. u. fél 4 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga szeptember 4-én d. u. fél 6 órakor, a Leányegyesületek és Szivgárdisták szeptember 2-án, d. u. fél 6-, a Jézus Szíve Szövetség augusztus 29-én, d. e. fél 9 órakor tartja havi összejövetelét, illetve végzik havi szentáldozásukat.

KÖZGYŰLÉS!

A Katolikus Akció helyi nagybizottsága augusztus 29-én, délelőtt 9 órakor nagygyűlést tart a polgári iskolában. Az összes szakosztályok tagjai pontosan jelenjenek meg!

CSERNUS MIHÁLY
apátplebános

Kitüntetett munkások. A földmivelésügyi miniszter három évtizedet meghaladó hűséges szolgálata elismerésül Tautucz Sándor és Felföldi József gazdasági munkást elismerő oklevéllel és fejenként 80 pengővel jutalmazta meg. A kitüntetést Kozma György főispán fogja átadni. — Kanizsai Tamás mint inas 40 év óta hűségesen szolgálja Biletzky Ede ny. tábornokot, Lorenz Anna pedig 37 év óta Töpler Kálmán ny. polgármester, kormányfőtanácsost. A belügyminiszter mindkettőt 100–100 pengő pénzzutalommal és díszoklevéllel tüntette ki. A kitüntetéseket Högyész Pál főispán adta át ünnepélyes keretekben.

A Budapesti Kongresszus nagy manifesztáció lesz az istentelenség elleni harcban

Két nap előtt érkezett Budapestre Dassonville francia jezsuita atya, nagyobb francia társasággal. P. Dassonville a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott a kongresszus előkészítő bizottságának munkájáról és többek között ezeket mondta a Nemzeti Újság munkatársának:

— Az Eucharisztikus Kongresszus alap gondolatát Franciaország katolikus körei a legteljesebb mértékben átérzik. Emellett Franciaországban rendkívüli érdeklődéssel fogadták Serédi bíboros-hercegprímásnak azt a nagyszabású gondolatát is, hogy a budapesti kongresszus grandiózus manifesztáció lesz a kommunizmus és az istentelenség elleni harcban. Ez a manifesztáció voltaképpen egy misztikus pozitivum szembeállítása a fenyegető kommunizmus misztikájával. Ez egészen és teljesen katolikus ötlet, melyet Franciaországban nagy szerienn megértének. Különösen felkelti a franciák érdeklődését a materializmus és kommunizmus elleni szellemi propaganda említése. Az a tény, hogy Magyarországon az előkészítő évben misszió, triduumok alapozzák meg a kongresszus lelki értelmét, rendkívül tetszésre talált Franciaországban, ahol ebben az évben követni fogják a példát és nagy érdeklődéssel várjuk a tudósításokat ezekről a fejleményekről. Franciaországban ma már a nagy tömegek is előnyösen ismerik Magyarországot.

— Budapesti benyomásaim abban foglalhatók össze, hogy bizom a kongresszus sikerében, mert nagy szerű organizátorok kezében van. Nem akarok túlzásba esni, de mintha most nagyobb prosperitást látnék a fővárosban, mintha kevesebb volna a nyomor. A magyar állapotok mindenestre kitűnően konszolidáltak, ezt észreveszi az egyszerű szemlélő is.

— Hogy a francia katolikus életéről beszéljek, csak a legutóbbi három manifesztációt kell megemlítenem. Az elmúlt három hét leforgása alatt három nagyszabású esemény történt. Az egyik a lisieuxi bazilika felszentelése, az ottani eucharisztikus kongresszus, amelyen Pacelli bíboros, államtitkár emlékeztet nagy beszédet tartotta; a másik a francia katolikus munkásszakszervezetek 50 éves jubileumának ünnepe, ahol megmutatkozott annak a szervezetnek minden ereje: a harmadik a keresztény ifjúságmozgalom a JOC nagy kongresszusa, ahová az előző évekhez viszonyítva rengeteg fiatal ember jött el. 80–85 ezer fiatal férfi volt a Parc des Princes esti manifesztációján. A különböző iparok képviselői diszruhákban vagy munkaruhájukban szerszámaikkal jöttek el. A bányászok formaruháikban, a takácsok orsóikkal vonultak fel. Az oltár díszítése egész nap folyt, este pedig felejthetetlen látványban volt részük a résztvevőknek és szemlélőknek egyaránt, amikor fokozatosan oltották el a lámpákat és az Oltáriszentség megjelenésére kigyuladt a kereszt s az világított egyedül.

— Franciaország tehát megérti, mi készül 1938-ban Magyarországon és már most teljes szívvel és lélekkel ott áll a magyarok mellett.

Községi közgyűlés

Folyó évi július hó 16-án ismét rendkívüli közgyűlést tartott, melyen fontos és a jövő évi költségvetést érintő ügyeket tárgyalt.

A varjasi levante gyakorló tér céljaira Katona Lajostól megfelelő területet bérelt s ezzel azt célozta, hogy a nagylaposi levante kötelesek közelebb legyenek a kiképzési helyhez.

A szövetkezeti minta hizó-marhastálló céljaira kedvező feltételek mellett átengedte elvileg a jelenlegi bikaistállót és elhatározta a bikaistállónak a telekparton való felépítését. Ez a határozat nagy horde-rejű és községre nézve rendkívüli előnyöket biztosít, mert erre a célra a megyének bármely más községe díjtalanul adott volna telket és támogatást, míg a jelen esetben a község 4500 pengő tértitést kap a szövetkezettől. Azokat a gazdasági és erkölcsi előnyöket pedig, melyeket ez a minta hízoló a község közönségének nyújtani fog, egyelőre felbecsülni sem lehet.

Véglegesen döntött a főjegyzői lakásnak elhelyezése, illetve felépítése tárgyában és elfogadta a szakértő mérnök legutóbbi tervezetét,

mely szerint a főjegyzői lakás a csendőrlaktanya helyén szerény, de izléses kivitelben 16.000 P-ért felépíthető lesz.

Jóváhagyta a Duda János trafikkossal kötött telekhasználati szerződést, bizottságot küldött ki a Ballai legelő vételárának mielőbbi kifizetésére nézve teendő javaslat céljából és azért is, hogy a Dr. Fábián Béla által eladásra felkínált ballai 400 holdas birtok ügyében állást foglaljon.

Jóváhagyta a testnevelési alap, iparos tanonciskola, községi iskola, továbbképző gazdasági iskola és a kisdud ododák jövő évi költségvetéseit, melyek általában az eddigi kereteket nem haladják túl.

A községi szegődményeseknek a drágaságra való tekintettel részben fizetés emelést, részben pedig családi pótlékot engedélyezett.

Jóváhagyta az özv. Nagy István né féle kocisorhegyi ház eladását s megállapította a folyó évi elsőfélévi közös kamatkulcsot.

Tudomásul vette a tüzoltó testület jövő évi költségvetését és az Oroszországban tartózkodó Mészáros Frigyes községi illetőségét.

Nagy Magyar nótaest

és hangverseny lesz folyó hó 22-én a községi ligetben, népünnepély egybe kötve, a községi jegyzők és tisztviselők és az iparos dalkör együttes rendezésében. Az ünnepségen szerepelni fog a nagyhirű Murgács Kálmán dalköltő és művészi táncdal fogja szórakoztatni a közönséget Farkas Irén táncitanító és táncművész. Az iparos dalkör az országos verseny számaival fogja jólismert gyakorlottságát és művészi színvonalát bemutatni. A hangverseny es-

te nyolc órakor kezdődik ugyan, de ezt megelőzőleg már délután fél háromtól érdekes népünnepély fog lezajlani a ligeti sport pályán, ahol is a tréfás mókák serege mellett jótékony célú sátrakban talál majd a szórakozó közönség kielégítést. Felkéri a rendezőség a műpártoló közönséget, hogy a nemes cél érdekében náluk megjelenő gyűjtőket szeretettel és jó szíjjel támogassa, mert minden fillér nemes és jól megérdemelt helyre fog jutni.

Községünk ifjúsága

nevezetesen a Katolikus Legényegylet és a Levante Egyesület szintén karöltve hívják fel a figyelmet mozgó és eleven életükre a szeptember hó 5-én rendezendő ifjúsági nappal. Ezen a napon egyúttal a szórakozáson kívül az ifjúság az Ur Isten iránt köteles hálára is gondol elsősorban és az egész ünnepség a magyar gazda ifju Istenfélmé, egymásiránti szeretete jegyében fog lefolyni. Ezt fogja dokumentálni az a körülmény, hogy az ifjúsági nap az Isten házában fog kezdődni, délután pedig jelképes felvonulásokkal fogja ábrázolni a magyar föld népének küzdelmes egész évi életét és csak azután, a késő délutáni órákban kerül sor a szórakoztató órákra. Az esti órákat a hazaszeretet és az ősi magyar dal művelésének szánja a program, melyben hathatósan közre fog működni a magyar kir. honvédség II. számú regős csapata, amely a multkor is feledhetetlen élvezetet nyújtott a községre.

Iskolai hírek:

A polgári iskolában a beiratások szeptember hó 2-án délelőtt lesznek.

Aki első ízben iratkozik a polgári iskolába 1) utolsó iskolai bizonyítványát, 2) keresztiévelét, 3) újraoltási bizonyítványát hozza magával. Az iskola volt növendékei csak tanulmányi értesítő könyvecskéjüket tartoznak beadni.

A polgári iskolában tandíj- és mellékdíjak címén 40, a másvallású tanulóknak 69 pengőt fizetnek a tanulók. A tandíj havonként is fizethető. Szegénysorsu, pé dás magaviseletű és legalább jó előmenetelű tanulók tandíjkezdményt kaphatnak.

A tanévet szeptember hó 3-án nyitjuk meg.

A rendszer tanítás szeptember hó 4-én kezdődik.

A javítóvizsgálatokat augusztus hó 31-én délelőtt 8 órakor tartjuk.

A különbözőzeti és felvételi vizsgálatok pedig szeptember hó 1-én délelőtt 8 órakor történnek.

E helyen is figyelmeztetjük a szülőket és tanulóinkat a tanév megnyitásának idejére, a beiratkozásra, mert az iskolai tankönyvszegélyzöböl a beiratkozás sorrendjében és a ráutaltság alapján fognak tankönyveket kölcsön kapni.

ENDRÖDI NÉPESEDÉSI ADATOK

július 15- augusztus 15-ig. Keresztesség szentségében részesültek: Gonda Borbála háztartásbeli fia Elek, Gubucz Imre földműves leánya Eszter Margit, Timár Antal földműves fia Lajos Mihály, Dávid Vince földműves fia Vince István, Farkasinczki Imre földműves leánya Margit Mária, Gácsi Imre földműves leánya Erzsébet, Kondor Gyula nyomdász leánya Margit Edit, Tóth Imre munkás fia Imre Vince, Kovács Mihály munkás fia Tibor István, Cserenyecz Vince földműves leánya Margit, Timár Lajos földműves fia Lajos, Gellai Imre földműves fia Imre, Gyetvai András csizmadia fia András Vendel, Szebelédi Rozália háztartásbeli leánya Margit Viktória, Nagy Pál napszámos leánya Ilona, Oláh András földműves leánya Irma Gizella, Bogár Benedek földműves fia Benedek, Bula Vince földműves fia Dániel Ede, Timár Sándor konyhakertész fia Ödön György, Timár Máté földműves fia László Péter, Németh Vince földműves leánya Magdolna Ilona, Hegedűs Gergely földműves leánya Margit Veronika, Hornok Máté földműves fia Máté Lajos, Hornok József földműves fia József, Szosznyék Rezső géplakatos fia László Rezső, Bálint István földműves fia László Imre.

Házasságot kötöttek az Úr oltára előtt Farkas István rk. földműves és Timár Margit rk., Hegedűs Pál rk. csizmadia és Takács Margit rk., Dógi Antal rk. zenész és Lakatos Mária rk., Pintér Illés rk. földműves és Uhrin Mária Terézia rk.

Elhunytak az Urban Czmarkó Imre 61 éves gyomorrák, Dinye Antal 26 éves tüdőgümőkór, Timár György 69 éves májdagánaf. Pélyva Jánosné Almási Anna 76 éves vesesebaj, Papp Imre 68 éves agyvérzés, Dógi Jánosné Horváth Mária 62 éves szervszívbjaj, Nyilas Antalné Kurilla Róza 30 éves tüdőgümőkór, Csahóczki Veronika 4 és fél hónapos heveny bélhurut, özv. Szabó Józsefné Vaszkó Veronika 69 éves szervi szívbjaj, Varju Margit 17 éves tüdőlob, Szabó Lajos 5 hónapos veleszületett gyengeség, Gubucz József 10 hónapos heveny bélhurut, Giricz Imréné Árvai Borbála 78 éves agkori gyengeség, Gellai Imre 9 óra koraszülöttség, özv. Uhrin Jánosné Czikkely Veronika 69 éves agyszélhűdés, Pintér Józsefné Timár Veronika 67 éves gyomorrák, özv. Szmola Vincéné Liziczai Anna 78 éves gyomorrák, Kiss Mihály 82 éves szervi szívbjaj, Timár Lajos 6 napos veleszületett gyengeség, Dógi Zoltán 30 éves tüdőgümőkór, özv. Krausz Sámuelné Streba Mária 60 éves gyomorrák, Giricz Bálintné Sóczó Veronika 57 éves agyszélhűdés, Laposnyik Pál 59 éves szervi szívbjaj, Bula Dániel 17 napos rángógörccs.

Eljegyzések. Hanyecz György földműves Timár Máriával, Pintér Imre földműves Timár Ilonával, Timár József földműves Timár Gabrielle Elzával, Buza István csizmadia Giricz Terézszel, Galambos Imre földműves Vaszkó Brigittával. Tóth Vilmos földműves Vaszkó Eszterrel, Sáfár János géplakatos Hunya Jolánnal, Hegedűs Menyhért máv. pályamunkás Varga Monikával, Buza Sándor földműves Timár Margittal, Hangya János földműves Novák Mária Magdolnával, Novák Lajos földműves Zabizon Margittal, Kovács Péter cipész Tóth Irénnel, Sztahó Lajos földműves Koloh Margittal, Hornok Elek földműves Hegedűs Valériával, Dinya Bálint földm. Varju Mária Magdolnával.

Népművelés

Békésmegye Törvényhatósági Iskolánkülső Népművelési Bizottsága f. évi július hó 15-én tartotta nyári közgyűlést Gyulán, a vármegyeháza kis tanácstermében, vitéz dr. Pánczé József vm. főjegyző elnöklete alatt, a bizottsági tagok feltűnő nagy érdeklődése mellett. Tantó József vm. népműv. titkár részletesen ismertette elsősorban a bizottság XV. évi működését, vagyis az 1936/37. tanévi tevékenységről való beszámolót.

Az évi beszámoló jelentés után ismertette a titkár a 3 évi népművelési időszakról szóló beszámoló jelentést s ezen idő alatt elért eredményeket. Mindkét beszámoló jelentést a bizottság nagy meglepéssel, örömmel veszi tudomásul, kifejezést adván annak, hogy az ilyen nagy célkitűzésekkel irányított népművelési munkásságnak ugy a nemzetre, mint az országra nézve jótáása a közeljövőben érezhető lesz. Bizottság dr. vitéz Márky Barna alispán, Ringbauer Károly tanügyi tanácsosnak, valamint dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla főispán urnak a népművelés lelkes támogatásáért, végül Tantó József vm. népműv. titkárnak elvülhetetlen érdemeiért és kiváló munkálkodásáért elismerését és köszönetét fejezi ki. Elhatározta a bizottság azt, hogy a gyulai áll. kórház által az ősz folyamán rendezendő egészségügyi kiállításon résztvesz s a grafikonokat elkészíteti. A könyvtárhálózat kiépítése céljából közkönyvtárakat szerez be. Végül jelentés tétetett arról, hogy a Vkm. számvizsgáló a bizottság vagyonekezelését megvizsgálta s mintaszerűnek találta.

Tovább tart a spanyol vörösök véres terrorja

Azokról a területekről, amelyek lassankint a nemzeti Spanyolország kezére kerülnek, egymásután érkeznek a jelentések a vörös terrorizmusról. Legutóbb 37 község sorsa derült ki. Mind a harminchétfben a templomokat és kápolnákat megszenteltelennítették, az összes kegyeseket, valamennyi értékes művészit alkotást elrabolták, vagy összerombolták. Harminc községben egy-egy papot, leginkább a plebánost meggyilkolták. Tíz községben több papot és szerzetest végeztek ki. Paraledában egy 62 éves öreg papot negyven lövéssel végeztek ki, ezt megelőzően pedig réttentésen megkínózták. Vlade la Casaban az egyik papnak megengedték, hogy öreg anyjától előbb elbucsúzzon. Amikor anyja és fia utolsó alkalommal átölelték egymást, a hóhérok sortűzet adtak, úgyhogy mind a kette holtan buktak le. Az anya 76 éves volt. Borzalmas tragédia játszódott le Montbellfranban, az avilai tartományban is. Damiano Gomez plebánost kiráncigálták lakásából és egy teherautóra tették. Azután a Puerti del Pico-i magaslatra vitték, ahol a vörös front első vonala fekszik. Itt a papot ki-dobták az autóból, ekkor eltörte a lábát. Amikor a szegény áldozat a földön feküdt, a katonák elkezdtek mulatozni. Miután a sebesült panaszaik kényelmetlenek voltak számukra, belezúgta, hogy legurult a mélységbe. A véres holttest azután célpontul szolgált.

Épül a nagylaposi iskola

A nagylapos-ujtelepi munkáskörzet lakosainak régi vágya valósul meg néhány hónap alatt: — felépül új kápolna-iskolájuk.

Endrőd község vezetősége bölcsen átgondolva azt, hogy az építési államsegély az egyház útján könnyebben biztosítható, s hogy a lakosság nagyobb adó terhelését elkerülje, átadta megépítésre és fenntartásra az egyházközségnek a tervezett nagylaposi új iskolát. S mert hosszú éveken át mentesül az iskola fenntartási kiadásoktól, s másrészt a tanító fizetési államsegélye is csak ekként nyerhetett kedvező megoldást, törvényes kötelezettsége tudatában Harsányi László főjegyző javaslatára 2000 pengőt helyezett kilátásba az endrődi egyházközségnek, ha felépíti az iskolát.

Hónapokon keresztül sokszor kopattatva a Miniszterium küszöbét Csernus Mihály apátplebános az építési államsegély megnyeréseért, s bár a királyi Tanfelügyelői-hivatal pártolón terjesztette fel az egyházközség kérelmét, mégis úgy látszott, hogy

csak 1938-ban nyer kedvező elintézkedést a kérelem.

Endrőd népe azonban most is kivételes szerencsében részesült. Dr. Ricsóy-Uhlarik Béla, vármegyénk főispánja, aki több ízben megtisztelte községünket magas látogatásával és jólméri a nagylaposi újtelep nehéz szociális viszonyait és fontos kulturális szükségleteit, különleges jóindulattal ajánlotta kérésünket a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter úr nagybecsű figyelmébe.

Az eredmény ez: Dr. Hóman Bálint kultuszminiszter értesítette főispánunkat, majd a tanfelügyelőséget, hogy a nagylaposi iskola építésére még a folyó évben 8000 pengő államsegélyt adományoz azzal a feltétellel, hogy az építendő iskolának még a folyó év őszén tető alá kell jutnia.

Endrőd község és a nagylaposi munkáskörzet mélyszégyen hálával gondol szeretett főispánjára a nagyértékű adomány kieszközléséért. — Isten áldja érte!

Földvásárlási lehetőség kínálkozik az endrődiek számára

Ugyanis a Schwarc-féle ballai 400 m. holdas birtokot megvételre ajánlották fel Endrőd községnek és lakosságának. A legfőbb kikötés az, hogy komoly venni szándékozók az egész birtokot lejegyezzék. A birtok azonnal átvehető művelésre.

Egyezkedési vételár 1200 öles holdanként 300 P. Azonnal fizetni kell, vagy megfelelő bankgaranciát kell nyújtani, mely esetben legalább 10 éves hitelt kaphatnak az ilyen vevők. Közéleti adatokat, felvilágosításokat a községi főjegyző készséggel nyújt.

Magunk részéről csak annyit jegyzünk meg, hogy felette üdvös volna, ha az endrődiek újabb föld-

területhez tudnának jutni, mellyel az itthoni földelaprózódás némileg csökkenne. Épen azért meg kell fontolni és ragadni az alkalmat mindazoknak, akik a mai időben földet tudnak vásárolni annál is inkább, mert eladó f. hó 25-re tisztában akar lenni azzal, hogy lehet-e az endrődiekre számítani.

Venni szándékozókra pedig ajánljuk, hogy összefogva, szervezkedve együttesen járjanak el, hogy a legkedvezőbb feltételeket elérhessék.

Bármilyen nagyságu parcellák jegyezhetők.

(Méltányos árendemény mellett remélhető a lejegyzés. Szerk.)

Los Angeles

városi tanácsa egy amerikai hírszolgálati iroda jelentése szerint nemrégiben két óra hosszat tanakodott azon, hogy tudnak-e a kutyák olvasni. Mivel pedig a fogas kérdést eldönteni nem tudták, a városi tanács ülését elnapolta. A nagy vitatkozás azzal a rendelettel kapcsolatban foglalkoztatta a városi tanácsot, hogy a kutyák, kakasok, macskák, kanári madarak és szamarak este 6 és reggel 10 óra között kötelesek nyugodtan maradni. Bryan Brainard városi tanácsstag erre megkérdezte: „Tudnak-e a kutyák olvasni, ha pedig nem tudnak, honnan tudják meg, hogy mikor nem szabad ugatniok?”

**Ne szégyeld katolikus hitedet!
Hordjad a kongresszusjelvényt!**

Argentínában erősödik a katolicizmus

Az argentiniai legfelsőbb bíróság intézkedésére a keresztek az összes bírósági tárgyalótermekben kifüggesztik. Buenos Aires tartomány kormányzója elrendelte, hogy az összes állami iskolákban ugyancsak ki kell tenni a keresztek. A pénzügygyűjtés után szerzik meg hozzá.

A kereszténység helyzete Japánban. Egy híres japán tudós, dr. Kagava nagyon reményteljesnek ítéli a kereszténység helyzetét Japánban. A keresztények száma az utolsó évtizedben megkétszereződött Japánban. Az utóbbi időben igen nagy számmal tértek meg magas hivatalokat viselő állami tisztviselők és a nemesi rend tagjai.

TERE-FERE

KOCSORHEGYI: Jó reggelt adjon az Uristen atyafiak.

TÖBBEN: Neked is testvér.

CSEJTI: Mi a baja a homlokodnak, honnan van rajta az a nagy dudor?

KOCSORHEGYI: Egy kis eszme-cserénk vót az asszonnyal, oszt nyujtófával odabökött.

CSEJTI: Mégis min témáztatok ecsém?

KOCSORHEGYI: Az asszony hangosan olvasta az Új Nemzedéket. Egyszer csak odaér, hogy aszondja, hogy a házasság egy csendes rév, ahol két hajó összetáncolozik. Én aztán meggondolatlanul azt találtam mondani, hogy akkor én egy csatahajóval találkoztam az oltár előtt. Erre az asszony felcsattant és bizonyosságot tett arról, hogy ő csak egy „dorbedőromboló”.

CSEJTI: Megezik az jobb házaknál is ecsém. A multkor elmondtam az asszonynak, hogy ujság szerint behozták a nők egyenjogúságát a férjekkel. Hát majdnem kilökött, oszt azt mondta, hogy ő bizony tovább is ur akar maradni a háznál. Ez a mai modern élet. Ez ellen nehéz tenni.

VARJASI: No azért vannak bátor emberek is. Az egyik tanító urat példánakokáért felköltötte a felesége, hogy ébredjen fel, mert azt álmodta, hogy egér van a szobájában. A tanító ur azonban nem ugrott a parancsra, hanem nagy nyugodtan azt felelte, hogy „ne zavard asszony, hanem álmodj hozzá egy macskát is és aludj tovább!”

MIRHÓI: Ugy látszik, a tanító urnak nagy gyakorlata van a nőnevelésben, mint az én szomszédomnak a köhögésben.

VARJASI: Tán a Timár szomszédáról van szó, mert úgy tudom, hogy arrafelé ő a beteg?!

MIRHÓI: Jól pedzed cimborá. Elgyütt hozzá az öreg doktor, oszt azt mondta neki, hogy „ugy látom Timár bácsi, használt az orvosságom, mert most már könnyebben köhög!”? Igen, felelte az öreg, mert egész éjszaka gyakoroltam.

UGARI: Jó kedve lehetett az öregnek, hogy még a betegágyban is viccel. De jól teszi. Nevetve könnyebb elviselni a bajt. Mifelénk is jót neveltünk a napokban egy viccelő atyafin. A legényfia pénzt kért tőle, hogy megcsináltatja a fogát a Timár doktorral. Az öreg magyar azonban sajnálta a pénzt, oszt azt tanácsolta a fiának, hogy kössön rá madzagot a fájós fogára, akassza a zsineget az ajtókilincse, majd ő aztán jól becsapja. Hát amikor édesapámnak fáj a foga, maga se ment doktorhoz, hanem csak így „laikusan huzta ki”? kérdezte a fiú. De így ám! felelte nagy önérzettel az öreg.

„Nem is egy fogat, de legalább százat így huztam ki.” És csak csodálkozott, amikor a fia a szemeközé nevetett, és azt mondta neki,

hogy arra már én is kíváncsi vagyok, hogy miként huzatott édesapám száz fogat, amikor csak 32 foga vót. Az egész környék nevelte a százfogu ember elszólását.

GYOMAVÉGI: Ez majdnem olyan vót, mint ahogy az egyik patikárus dicsérte a hajnövesztő szerét. A vevő aggodalmasan kérdezte, hogy vajjon használni fog-e a csodaszer? De még mennyire, mondta a ravasz méregkeverő. A multkor az egyik Nagysága vett egy üveggel a szerből, hogy kopasz férjét meglepje. Amikor átadták neki az üveget, női kíváncsiságból ki akarta huzni a dugót, hogy a szer illatát megismerje. Mivel azonban a dugó nehezen jött ki, a fogával segített. És az a csoda történt, hogy az ajakra csapódott folyadéktól két hét alatt kinőtt az asszony szakála. Persze a vevő rögtön bedült.

MIRHÓI: Mint az egyik endrődi tekintetes ur. Amikor az apátur hazajött Hajduszoboszlóról, tréfából azt mondta, hogy husz évet fiatalodott. Nosza a társaság egyik tagja, aki nagyon szeretné, ha rajkó futkosna a szép nagy lakásban, feleségestül együtt autóbusszra ült és meg sem állt Szoboszlóig. Hogy osztán használna-e a fürdő, azt csak Hanyecz anyakönyvvezető ur tudná majd igazolni!

CSEJTI: Jaj barátom, a tehetséget nehéz megszerezni, arra születni kell. Az egyszeri tanár is azt írta az egyik diák szüleinek, hogy semmiképpen sem boldogul a fiuval, vigyék haza és adják inasnak. — Látod, papa, már a multkor is megmondtam, hogy milyen tehetségtelen a tanár ur. Egy fiuval sem boldogul, hát akkor hogy tanít százat?

ZUGI: Jó hangulatotok van, betyárok. Látszik, hogy jó esőnk vót, lesz kukorica. Hát csak ne is hagyjon el a jó Isten bennünket ezután se. Elég azonban már a tréfából, következünk a templom felé, hiv a nagyharang. (Elmennek).

Egy nem mindennapi álmény

Különös és páratlanul álló élményről számol be egy afrikautazó úti emlékeinek során:

„Mikor átutaztam Délafrikán — írja — egy alkalommal egy templomba léptem, ahol különös látványban volt részem. A szószéken pap állt, aki prédikációját jelbeszéddel mondotta. Hallgatósága csupa süketnémából állt. A templomban hallott csend uralkodott. A különös prédikáció mintegy negyven percig tartott, mert hiszen jelbeszéddel hosszabb ideig tartanak a kifejezések. Képzelmek el: 40 percet ilyen tökéletes koncentrációba eltölteni, figyelve az isteni igéket!”

Az utazó aztán később megtudta, hogy P. T. L. Gill volt a néma szónok, aki megtanulta a jelbeszédet, hogy a süketnémáknak prédikálni tudjon. Egyházközségének süketnéma tagjait az ország minden részéből gyűjti össze és lelkigyakorlatot is tartott már ilyen módon számukra,

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Apostoli Kormányzónk szabadságon. Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó több heti pihenésre Németországba utazott. Mint ismeretes, Főpásztorunk a csonka-egyházmegye kormányzásán kívül az ország egyik legnagyobb és legnehezebb munkát kívánó egyházközségének: a közel 25.000 lelket számláló debreceni plebániának is pásztora. Két olyan teljes lefoglaltságot és kivételes energiát kívánó munkaterület, amelyet Istentől kapott rendkívül képességeivel csak Főpásztorunk bír és tud ellátni. Az ideai bérmlási körut azonban megkívánja, hogy még az ő vasidegzete és fizikuma is pihenjen néhány hetet. Kellemes üdülést kíván Óméltóságának az egész endrői katolikosságnak.

Mi ujság a vármegyén? Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán rövid szabadságra nevével együtt külföldre utazott. Utjokban meglátogatják a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkásokat.

Dr. vitéz Márky Barna alispán nyári pihenőjéről visszatért és átvette hivatala vezetését. Örömmel halljuk, hogy alispánunk egészségének nagyon előnyösen használt „a karlsbádi üdülés”.

Békésvármegye törvényhatósága rendezi az ideai pusztaszeri emlékünnepet. Korábbi szép szokás szerint, minden esztendőben más-más vármegye rendez emlékünnepet a pusztaszeri Árpád-szobornál. A bizottság az idén Békésvármegye vezetőségét kérte az ünnepség megrendezésére. Márky alispán és Pánczél főjegyző állnak élén a rendezőbizottságnak. A járásból dr. Sorbán Jenő főszolgabíró vezetésével többen résztvesznek.

Egyházmegzei hírek. A csonka nagyváradai egyházmegye főpásztorja Kalmár József Árpád endrői káplánt Ujkigyósrá, s helyére Révész István orosházi káplánt helyezte. A nagybeteg és nyugalomba készülő érdemes ujkigyósi plebános, egykori endrői káplán: Kovács Márton szentszéki bíró, plebános utódául Takács Dénes budapesti karkáplánt, Derecskére plebánossá Riegel Géza füzesgyarmati lelkészt nevezte ki a főpásztor. Dávid Béla Tótkomlóra lelkészül, Ancsin György Békéscsabára, Holecz István Szarvasra és Regős András Kondorosra mint lelkész helyettes nyert beosztást.

Százhuszezer pengőt sikkasztott a budapesti Schenker-féle szállítványozási cég Lindner László nevű tisztviselője. — A cég csak 5000 pengő eltulajdonításával vádolta tisztviselőjét, aki önmaga ismerte be az óriási összeg eltulajdonítását. Micsoda hatalmas vagyonu vállalat lehet, ahol észrevétlenül el lehet sibiolni 120.000 pengőt.

A napraforgó-mag készleteket mázsáinkint november hóban 20-, decemberben 21 pengős áron veszi meg a Futura Budapesten átvéve. A termelők nagyon vigyázzanak a szárítással és forgatással, nehogy megdohosodjon, ami jelentős értékvesztést jelentene.

„Felvétel a Márta Diákotthonba. A budapesti IX. Liliom-utca 13 sz. alatti Márta Mater Diákotthonban megüresedett helyekre az 1937/38. tanévre szóló felvételi kérvények augusztus 25-ig beadhatók. Pályázhatnak oly szegény sorsu, példás viseletű és jó előmenetelű egyetemi és főiskolai hallgatók, akik tanulmányaikat Budapesten végzik. A szobák 2—6 személyesek. A város közepén az egyetemhez közelfekvő szép kertes otthonban, ahol külön tanuló, társalgó és fogadószoba, fürdő, zuhanyozó, fűtés és gázrezsóhasználat, tornaszor és telefon szolgálják a hallgatók kényelmét, a bentlakás díjtalan. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt postán is (bélyeges válaszboríték mellékelendő) az otthon igazgatója. Személyesen reggel 8—9 óra között. Telefon: 13-77-49.”

Asszony párbaj. A debreceni piacon Keszler Jánosné 42 éves, hajdusámsoni lakos vásárlás közben szeszszólalkozott Szabó Ferencné debreceni asszonnyal. Nem épen épületes szidalmazások után vak dühvel rohantak egymásra, tépték, marták, harapdálták egymást. Az előhívott rendőrök félórás küzdelem után tudták szétválasztani a két vérző amazont, akiket most a debreceni köz-kórházban ápolnak husz napon tul gyógyuló sérüléseikkel.

Naponként háromezer büntetés. Az osztrák fővárosban a hatóságok évenként 3.5 millió büntetést szabnak ki. Ezek nagyrésze természetesen csak apróbb kihágásokból származó büntetés. Vannak bécsi, akik már hetvenedik, nyolcvanadik büntetésnél tartanak. A rendőrség nyilvántartójába naponként átlag háromezer büntetést vezetnek be.

Bádoggá változott az arany. Huszár László báró, a híres Afrika-utazó mellesleg kitűnő és szenvedélyes billiárdjátékos is, aki gyakran látható a miskolci kávéházakban a zöldasztal körül. Tegnap este is késő éjszakáig billiárdozott s a nagy melegben letette kabátját az egyik szék támlájára. Amikor azután a játék után kabátjába nyult aranycigaretta-tárcájáért, hogy rágyújtson, elhűlve vette észre, hogy arany cigaretta-tárcá helyett, egy ócska bádogdobozt emel ki a kabátzsebből. Valaki elcserélte az ezerpengős aranytárcát az értéktelen dobozzal. Huszár László báró bejelentette az esetet a rendőrségen, ahol most keresik a szórákozott „cserélőt.”

Katakombakereszténység. A texasi (U. S. A.) határvidékről jelentik, hogy időről-időre Mexiko és az Egyesült Államok között lévő folyóban, a Rio Grandean amerikai papok éjszakánként mexikói gyermekeket keresztelnek. P. Amancius Manubens a Fort Hancock-i misszionárius, aki 30 missziós állomást lát el, különösen akkor lovagol végig a folyó mentén, amikor magas a vízállás. A tulsó parton az éjszakában eidugolt helyeken ugyancsak lóháton várnak a hívő mexikóiak és adóti jelre a folyó közepére úsztatnak lovaikkal. Az újszülött gyermekeket az amerikai pater a folyó közepén kereszteli meg, mert így nem történik határsértés s egyik kormány sem szólhat ellene.

Egy ausztráliai néger hőstette. A Port Darwin-i (Ausztrália) lepra-állomásra nemrégiben egy súlyosan beteg benszüllött néger érkezett meg, aki a hátán egy fehér orvost hozott. Kilenc hónapig cipelte a földrészbelsejéből, a legelhagyatottabb vidékről a leprától inficiált szerencsétlen fehér orvost, amíg végre sikerült Port Darwinba eljutnia. Ezen idő alatt természetesen őt magát is megfertőzte a szörnyű betegség. Ez az ausztráliai néger egy missziós állomáson ismerte meg a kereszténységet s mikor megkérdezték, hogy miért vállalkozott ilyen óriási nagy utra, azt felelte: „Nem szóval, hanem tettekkel kell szeretni.”

Letartóztattak egy bábát. Ma délelőtt előállították a rendőrségre Baumgarten Józsefné 60 éves szülésznőt, akit azzal gyanúsítanak, hogy tiltott műtétet végzett Krajnovics Jánosnén, aki öt nap óta súlyos betegen fekszik az Uj Szent János-kórházban. Krajnovicsné elárulta, hogy 25 pengőt adott a bábának. Baumgartenné azzal védekezett, hogy Krajnovics Jánosné azzal kényszerítette őt a műtét elvégzésére, hogy ellenkező esetben öngyilkos lesz. A bábát letartóztatták.

Kegyelmet kapott a püspök gyilkosa. Borowoi kommunista vezér 1918-ban saját kezével gyilkolta meg Szentpétervárott Wenjamin ortodox püspököt. Ezért a tetteért magas kitüntetést kapott és hosszú ideig Szibériában vezető állásban volt. Borowoi néhány évvel ezelőtt meggyilkolta feleségét, egy ismert kommunista nőt és ezért őt évi börtönre ítélték. Nem sokkal később, visszaemlékezve „nagy szolgálataira” Szentpétervárott, kegyelmet kapott és Stalin most a belügyi népbiztonságnál a vallási ügyek osztályának élére állította.

Halálos hajókatasztrófa a Tiszán. Súlyos hajószerecséltenség történt csütörtökre virradó éjszaka a Tiszán, Törökbecse alatt. A Princessa Jelizaveta személygőzös éjfél után 3 órakor indult el a törökbecsei hajóállomásról. Alig egy kilométernyire az állomástól a Tisza erősen elkanyarodik. Amikor a hajó a kanyarhoz ért, kormányosa az utolsó pillanatban vette csak észre, hogy előtte keresztben egy vontatógőzös halad. Az alacsony vízállás miatt gondolni sem lehetett kerülésre és a személygőzös teljes erővel nekirohant a vontatógőzösnek, amelyen hatalmas léket ütött. Pillanatok múltán a vontatógőzös süllyedni

kezdett. A gőzös fedélzetén 12 matróz, három asszony és egy gyermek volt. A süllyedő hajó matrózai egymásután ugrottak a vízbe. Gajda György matróz felesége kisgyermekével a karján akarta vízbe vetni magát, de férje odaugrott, elvette tőle a gyermeket s ő ugrott vele. Az apának és a többi matróznak sikerült partot érni, illetve a személygőzös mentőcsónakja felszedte őket, de Gajdáné a hullámokba veszett. A vontatógőzös, melynek neve Bánát — 12 perc leforgása alatt elsüllyedt.

Iparosnaggyűlés Békéscsabán. A békésvármegyei ipartestületek körzeti szövetsége iparosnaggyűlést rendezett Békéscsabán Kovács Mihály körzeti elnök vezetésével. A naggyűlés első szónoka Pap József kormányfőtanácsos, az IPOK elnöke volt, aki vázolta az iparosság helyzetét és annak a reménynek adott kifejezést, hogy a kormányzat segítségével rendezik az égető problémákat. Sürgette a kontárkérdés megoldását és annak a reménynek adott kifejezést, hogy az iparosok arcképes igazolvánnyal való ellátásával a kontárkérdés magától megoldódik. Bejelentette, hogy augusztus végén Nagykanizsán tartandó országos iparoskongresszuson ismételtlen a kormányzat elé terjesztik az iparospanaszokat és kívánságokat.

Zarándokok szörnyű autóbussz-katasztrófa Franciaországban. Bucsjáró zarándokok szörnyű autóbusszszerecséltenségéről érkezett hír a középfranciaországi Ardeche Lalousve bucjsujárhelyről. A szerecséltenségnek három halálos áldozata és tizenöt súlyos sebesültje van. Egy autóbussz, amelyen harminc zarándok utazott, az egyik hegyszorosban ki akart kerülni egy szembejövő kocsit s eközben lezuhant a huszonöt méter magas hegylejtőn. Zuhánás közben az autóbussz utasai kiestek a kocsiból és a szikláknak zuhantak. Három utas a kocsiban maradt és a hatalmas járművel együtt zuhant a mélységbe. Ez a három utas holtan került elő a pozdorjává zuzódott kocsironcái alól. Több órahosszat tartott, amíg holttestüket a kocsironcok közül kiásták. A többi utas közül tizenöt szenvedett súlyos sérüléseket. A sebesültek közül többen az állapota életveszélyes.

A világ legnagyobb városa. Az elfoglalt terület nagyságát tekintve RÓMA áll a világ városainak élén, amennyiben kiterjedése 2.058 négyzetkilométer. Utána következnek: Rio de Janeiro 1.164 négyzetkilométerrel, Los Angeles 1.124 négyzetkilométerrel, és ausztráliai Brisbane 997 négyzetkilométerrel és Berlin 883.6 négyzetkilométerrel. A lakosság tekintetében a legujab statisztikai adatok szerint Newyork a világ legnagyobb városa, amennyiben a legutolsó népszámlálás szerint 7.474.000 lakosa van. A második helyen a japán főváros, Tokio áll 5.875.000 lakossal. (Ha a külvárosokat is hozzászámítjuk, természetesen London állna az első helyen, amennyiben ezekkel együtt 8.475.000 a lélekszáma.) Párisnak 2.934.000 volt a legutóbbi számláláskor a lakossága. Budapest fenti két adata: terület 207 négyzetkilométer, a lakosság 1.051.895.

KÖZGAZDASÁG

Félmillió pengő a juliusi külkereskedelmi mérleg passzivuma

Az idén július hónapjában zárul először a külkereskedelmi mérlegünk passzivummal. Juliusban nevezetesen a behozatal értéke 41.7 millió pengő volt, amivel szemben 41.2 millió pengő értékű árut exportáltunk és így az e havi külkereskedelmi mérleg félmillió pengő behozatali többlettel zárult. A kivitel az idén nem fejlődött olyan arányban, mint a behozatal, aminek főként az az oka, hogy az ipari nyersanyagok behozatala nagyobb mértékben emelkedett, viszont a mezőgazdasági export főként a sertés, a friss hus, a disznózsír és a szalonna kivitelének csökkenése folytán visszaesett.

A csekély passzivum mellett az idei év első hét hónapjának eredménye még mindig igen kedvező. Január—július hónapokban a behozatal 260.2 millió, a kivitel pedig 334.4 millió pengőt tett ki s így a hét hónap külkereskedelmi mérlege a juliusi passzivum betudása mellett is 74.2 millió pengős aktivumot mutat.

A behozatal terén csaknem kizárólag a nyersanyagok importja emelkedett és ezek között első helyen áll a nyersbőr, amelynek behozatala több mint 7 millió pengővel 19.37 millió pengőre emelkedett. Utána következik a nyersfémek behozatala, amelynek értéke csaknem 6 millió pengővel több, mint 15 millió pengőre növekedett fel. A harmadik helyen a faimport áll, amely 4.4 millió pengővel 30.55 millió pengőre gyarapodott. Jelentősen növekedett még a kocsz, a nyersjuta, a nyerskaucsuk, a vasérc, a mürost és a kikészített prémbőr behozatala, viszont nagyon erősen csökkent az az ásványolaj, valamint a nyers- és ócskavas importja.

A kivitel terén a buza áll az első helyen 44.6 millió pengővel, ami a múlt évvel szemben 13.7 millió pengős emelkedést jelent. A buza árának nagymérvű emelkedését mutatja, hogy mennyiségben a buza kivitel csak 2400 vagonnal növekedett 25.657 vagonra. Rendkívüli mértékben növekedett a rozs- és a tengerikivitel. A rozs alig 400.000 pengőről 15.24 millió pengőre, a tengeri pedig 270.000 pengőről 10.57 millió pengőre szökött fel. A 7 millió pengő értékű liszt kivitel csaknem kétszerese a tavalyi exportnak.

Az állat és állati termékek kivitele nagyon szomorúan alakult, mert a szarvasmarhaexport növekedett ugyan 9 millió pengővel, a sertésexport azonban 4 millió pengővel, a ló kivitel közel 2 millió pengővel, a friss és elkészített hus kivitele közel 12 millió pengővel, a disznózsír és szalonna kivitele pedig 5.54 mil-

lió pengővel volt kisebb, mint a múlt esztendőben. Kisebb visszaesést mutat a baromfi export is, ellenben 2.7 millió pengővel növekedett a vaj, 2.3 millió pengővel a tojás és 4 millió pengővel a toll kivitele. A magkivitel is 6 millió pengővel növekedett ellenben a friss gyümölcs és főzélék 3 millió pengős visszaesést mutat. Lényegesen emelkedett még a maláta, a cukor, a paprika, a szesz, a bor és a fa exportja. Az iparcikkek közül a textiláru kivitele az egész vonalon emelkedést mutat, valamint jelentősen növekedett a vas- és gépipar exportja, amely 8 millió pengős növekedést mutat, ellenben a villamosági gépek exportja 1 millió pengővel hanyatlott.

Állatállományunk

Az 1935. év február végén az országban az állatállomány fontosabb fajainak létszáma így alakult: 1,920.000 szarvasmarha, 886.000 ló, 4,677.000 sertés, 1,456.000 juh. Ezenkívül még 40.000 kecske, nem egészen négyezer szamár, ezernél több öszvér és 280 ezer házinyul. A baromfiak száma meghaladja a 22.9 milliót, a méhcsaládoké pedig 417.000 volt.

A számok azt jelentik, hogy nálunk 1935-ben ezer kat. holdnyi területre átlag 118 darab szarvasmarha, 54 ló, 288 sertés, 90 juh és 1410 baromfi esett. Országrészek szerint vizsgálva a helyzetet, az tűnik ki, hogy a Dunántul ezer kat. holdnyi területre 149 szarvasmarha esik, holott az Alföldön csak 96, az északi megyékben pedig 107 az átlag, a sertésállományból már a Dunántul átlaga 314, amit azonban nyomon követ az Alföld 303 darabnyi átlaggal. Az északi megyék e tekintetben lényegesen hátrányban vannak, mert itt csak 181 az átlag. — Ló tekintetében azonban a Dunántul ezzel a mértékkel mérve, már az Alföld mögött van, mert a Dunántul átlaga 50, az Alföldé 63, az északi megyéké ellenben csak 45, vagyis a Dunántulénál is gyengébb. A juhállomány tekintetében viszont érthetően az északi vármegyék járnak elől 115 darabbal ezer holdankint; az Alföld átlaga 90, a Dunántulé 80. — A baromfiak tenyésztése tekintetében az Alföld vezet. Itt ugyanis az átlag ezer holdankint 1580, a Dunántul 1340, északon pedig 1140 darab.

A Dunántul a marha állományak 71.5 százaléka, az Alföldön 75.9 százaléka, északon annak 72.5 százaléka tehén.

Az ökorállomány a Dunántul a legnagyobb, — itt ezer holdnyi szántóterületre 18 ökör esik, az Alföldön ellenben csak 13.3, — érthetően, aránylag itt a legkevesebb a tehén; száz darab szarvasmarha közül a Dunántul 47.2 százalék a tenyész- és fejőstehén, az Alföldön 53.2, az Északon 52 százalék. A Dunántul intenzív szarvasmarhatenyésztésének jele, hogy itt a borjú- és üszőállomány aránylag jóval nagyobb, mint az ország többi részeiben.

Árviz miatt be nem vetett földek adójának részbeni elengedése.

Dr. FABINYI TIHAMÉR m. kir. pénzügyminiszternek 101.602—1937. sz. IX. a. leiratát, a rendkívül csapadék folytán be nem vetett földek adójának részbeni elengedése ügyében a m. kir. pénzügyminisztérium álláspontját a következőkben szövegezi:

„Az 1936. év őszén és az 1937. év tavaszán a rendkívüli nagymérvű csapadék által okozott árvizek következtében beállott elemi károkkal kapcsolatos adóelengedések tárgyában 1937. május 13-án kelt 62.065—1937. IX. számú leiratomban (lásd Kamarai Értesítő folyó évi 379 lapoldalon) értesítettem a t. Országos Kamarát, hogy az árvizek által a bevetett földek termésében okozott károk megállapított mérvéhez képest a földadónak és járulékaiknak elengedése iránt intézkedtem. Ebben a leiratomban kifejtettem azt is, hogy az idevonatkozó törvényes rendelkezések szerint a törvényhozás az adóelengedés által a termelési költségeket kívánta csökkenteni.

A kárfevével eljárások során kiküldötteim időközben megállapították, hogy az árvizek folytán be nem vetett földek legnagyobb részben megváltak művelve és így a termelési költségeknek egy tekintélyes része terhelt a gazdát!

A törvény intencióit követve, a károsult gazdák rendkívüli súlyos helyzetére való tekintettel — egészen kivételesen — elrendeltem tehát, hogy az olyan megművelt vagy megművelésre szánt nagyobb összefüggő területet képező földek földadója és járulékaik kétharmad részben elengedtesse, amelyek a rendkívüli csapadék folytán keletkezett árviz (belviz) következtében bevetetők nem voltak!

Az olyan szántóföldeknél azonban, amelyek a vizelőntés hátrányainak időszakonként ki vannak téve és erre a körülményre való tekintettel már alacsonyabb kataszteri osztályba vannak sorozva, földadó elengedésnek helye nincs. Az, hogy az osztályba sorozás a vizelőntések hátrányainak figyelembe vételével történt-e, a községi vagy járási mintatér jegyzékekből megállapítható.

Ez a kivételes rendelkezés azonban csak ott alkalmazandó, ahol a rendkívüli csapadék folytán a földek egyáltalán nem voltak bevetetők. Amennyiben ugyanis a földeket május vagy június havában bevetették, ezek első vetések lévén, az azokban elemi csapások által okozott károk mérvéhez képest a földadó és járulékaik a földadóra vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállítására (H. Ö.) 39. §-ának (6.) és (7.) bekezdéseiben foglalt korlátozásokra való tekintet nélkül töröltetnek.

Budapest, 1937. évi július hó

Dr. FABINYI TIHAMÉR s. k. m. kir. pénzügyminiszter.

HIRDETÉSEK

Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R. T., Endrőd

Fióköntézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kifizető friss árukat olcsón kap.

Özv. Kreznerics Ferencné Sugárutcai háza eladó. — Értekezni lehet vitéz Baranyai István bankigazgatónál.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett Décs-páskumon 2000 négyszögöl szántó. Érdeklődni lehet: Békéscsabán, a Békésmegyei Keresk. Banknál.

Szép ékszer

Jó órát

Mezőtúron és

Endrődön

Gruber ád!

Órák, ékszerek, szemüvegek nagy raktára, díszlárgyak. Óra-, ékszerjavítás pontos alkatrészekkel, jóállás mellett, saját műhelyemben.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron

VÁSÁROL.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

úján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14-65 év közötti egyén Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Walthier György

Főmunkatárs:

Csernus Mihály

Kongorácz János könyvnyomdája
I. örköszentmisklós, Telefonszám: 21.